

Bijlage 3: Checklist

Ter beoordeling van de hygiëne en veiligheid in de eigen dierenartsenpraktijk kan gebruik worden gemaakt van de hierop volgende checklist^{4,109}. Deze bevat aanbevelingen die zijn gebaseerd op de inhoud van deze uitgave en/of wettelijke verplichtingen. Voor elke aanbeveling kan worden aangegeven of binnen de praktijk aan deze aanbevelingen wordt voldaan (ja, deels, nee, n.v.t.). Indien ‘deels’ of ‘nee’ moet worden ingevuld, is verbetering mogelijk met betrekking tot het desbetreffende

punt. Het is dan van belang dat wordt gezocht naar mogelijkheden om verbetering te bewerkstelligen.

Voor het invullen van de checklist kunnen verschillende (online) softwareprogramma's, waaronder bijvoorbeeld Checkbuster¹¹⁰, als hulpmiddel dienen. Hierbij kan de ‘blanco’ checklist worden ingevoerd en wanneer gewenst worden ingevuld. De resultaten kunnen dan door de tijd heen bekeken worden.

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
INRICHTING PRAKTIJK						
Algemeen						
Er is een plattegrond aanwezig met (volgorde van) looplijnen voor een ‘schone’ en ‘vuile’ route.	Paragraaf 3.1.5. Indeling en looproutes (schone weg / vuile weg) binnen de praktijk.					
Er is een aangewezen isolatieruimte voor opname van infectieuze patiënten.	Paragraaf 3.1.4. Isolatie van patiënten (quarantaine).					
Er is een aangewezen ruimte voor onderzoek van diagnostische monsters.	Paragraaf 3.1.5. Indeling en looproutes (schone weg / vuile weg) binnen de praktijk.					
Er is een aangewezen ruimte waar kan worden gegeten en gedronken, waarbij een afzonderlijke koelkast staat voor menselijke voeding.	Paragraaf 3.1.5. Indeling en looproutes (schone weg / vuile weg) binnen de praktijk.					
Voor diervoeding, medicatie en diagnostische monsters worden afzonderlijke (gelabelde) koelkasten gebruikt.	Paragraaf 3.1.5. Indeling en looproutes (schone weg / vuile weg) binnen de praktijk.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
Isolatie ruimte						
Bij opname van een acute infectieuze patiënt in een aparte ruimte of isolatieruimte, wordt een hygiënesluis ingericht.	Paragraaf 3.1.4. Isolatie van patiënten (quarantaine).					
De isolatieruimte beschikt over een eigen watertoevoer (warm en koud water) en –afvoer, hetzij in de ruimte zelf of in de hygiënesluis.	Paragraaf 3.1.4. Isolatie van patiënten (quarantaine).					
Aan de volgende voorwaarden voor een hygiënesluis wordt voldaan: - een waarschuwbord; - toegang tot ruimte beperkt; - registratieblad bezoekers; - gebruik van handschoenen; - gebruik van extra kledinglaag; - handhygiëne volgens het geldende protocol; - voetbaden en –matten, of (bij voorkeur) gebruik van wegwerpschoenen of overschoentjes.	Paragraaf 3.1.4. Isolatie van patiënten (quarantaine).					
Praktijkauto						
Een schriftelijk biosecurity-protocol voor het gebruik van de praktijkauto is aanwezig*.	Paragraaf 3.1.8. Aanvullende procedures voor de buitenpraktijk.					
Het biosecurity-protocol voor het gebruik van de praktijkauto wordt nageleefd.	Paragraaf 3.1.8. Aanvullende procedures voor de buitenpraktijk.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
ALGEMENE HANDELINGEN EN PROCEDURES						
Isolatie						
Materialen en instrumentarium in de isolatieruimte zijn dier-gebonden.	Paragraaf 3.1.4. Isolatie van patiënten (quarantaine).					
Apparatuur die moet worden verwijderd uit de isolatieruimte wordt gedemonteerd, gereinigd en ontsmet voorafgaand aan de verplaatsing.	Paragraaf 3.1.4. Isolatie van patiënten (quarantaine).					
Postmortaal onderzoek						
Een schriftelijk protocol voor de uitvoering van postmortaal onderzoek is aanwezig*.	Paragraaf 3.1.6. Postmortaal onderzoek.					
Het protocol voor de uitvoering van postmortaal onderzoek wordt nageleefd.	Paragraaf 3.1.6. Postmortaal onderzoek.					
Operatieve ingrepen						
Een schriftelijk protocol met algemeen geldende aspecten bij de uitvoering van operatieve ingrepen is aanwezig*.	Paragraaf 3.1.2. Procedures met risico op contact transmissie.					
Het protocol met algemeen geldende aspecten bij de uitvoering van operatieve ingrepen wordt nageleefd.	Paragraaf 3.1.2. Procedures met risico op contact transmissie.					
HYGIËNE						
Persoonlijke hygiëne						
In elke ruimte waar een indicatie voor handhygiëne kan zijn, is aanwezig: - Een wasbak; - Een dispenser met handzeep; - Een dispenser met handalcohol; - Een dispenser met wegwerpbare papieren handdoeken.	Paragraaf 3.2.1 Persoonlijke hygiëne.					
Bij elke handhygiëne-plaats hangen instructies voor handreiniging en –desinfectie.	Paragraaf 3.2.1 Persoonlijke hygiëne.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
HYGIËNE						
Persoonlijke hygiëne						
Medewerkers weten wanneer handreiniging wordt toegepast en leven dit na: <ul style="list-style-type: none"> - Bij elke vorm van zichtbaar vuil; - Bij plakkerig aanvoelen; - Na contact met lichaamsvochten, secreta, excreta, slijmvliezen of niet-intacte huid, zowel van de patiënt als van de medewerker zelf; dus ook na: <ul style="list-style-type: none"> - snuiten van de neus; - hoesten en niezen; - toiletgang. 	Paragraaf 3.2.1 Persoonlijke hygiëne.					
Medewerkers weten wanneer handdesinfectie wordt toegepast en leven dit na: <ul style="list-style-type: none"> - voor en na contact met een dier (ongeacht de gezondheids-status); - voor contact met een dier in beschermende isolatie; - contact/het werk met invasieve hulpmiddelen (ook bij gebruik van handschoenen); - voor contact met gedesinfecteerd instrumentarium dat gesteriliseerd moet worden; - tijdens de verzorging van dieren bij de overgang van ‘vuil’ naar ‘schoon’; - voor en na het uitvoeren van diergeneeskundige handelingen; - voor het aantrekken en na het uittrekken van handschoenen. 	Paragraaf 3.2.1 Persoonlijke hygiëne.					
Er worden door de medewerkers geen ringen, polshorloges of armbanden gedragen; lange nagels en nagellak worden eveneens niet gedragen.	Paragraaf 3.2.1 Persoonlijke hygiëne.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
Omgevingshygiëne						
Algemeen						
Schriftelijke protocollen voor reiniging en desinfectie van alle ruimten binnen de praktijk zijn aanwezig*, met daarin voor elke ruimte: - welk middel wanneer gebruikt wordt; - de frequentie en indicatie van reinigen/desinfecteren; - stappenplan voor uitvoering van de procedure.	Paragraaf 3.2.2 Omgevingshygiëne.					
Protocollen voor reiniging en desinfectie van omgeving worden nageleefd.	Paragraaf 3.2.2 Omgevingshygiëne.					
Een schriftelijk protocol voor reiniging en desinfectie van dierverblijven (in de opname-ruimte en isolatieruimte) is aanwezig*, met daarin: - welk middel bij welk agens wordt gebruikt; - de frequentie en indicatie van reinigen/desinfecteren; - stappenplan voor uitvoering van de procedure.	Paragraaf 3.2.2 Omgevingshygiëne.					
Het protocol voor reiniging en desinfectie van dierverblijven (in de opnameruimte en isolatieruimte) wordt nageleefd.	Paragraaf 3.2.2 Omgevingshygiëne.					
Er is een schoonmaakschema en een aftekenlijst aanwezig (per dag en per ruimte), die trouw wordt ingevuld.	Paragraaf 3.2.2 Omgevingshygiëne.					
Er zijn geschikte en geregistreerde reinigingsmiddelen beschikbaar.	Paragraaf 3.2.2 Omgevingshygiëne.					
Er zijn geschikte desinfectiemiddelen beschikbaar die voor het desbetreffende gebruik zijn toegelaten volgens het Ctgb.	Paragraaf 3.2.2 Omgevingshygiëne. Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden.					
Een schriftelijk protocol voor onderhoud van schoonmaakmaterialen is aanwezig*.	Bijlage 1 Schoonmaakmaterialen en onderhoud.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
Omgevingshygiëne						
Algemeen						
Het protocol voor onderhoud van schoonmaakmaterialen wordt nageleefd en de frequentie van uitvoering wordt schriftelijk bijgehouden.	Bijlage 1 Schoonmaakmaterialen en onderhoud.					
Reiniging en desinfectie van de omgeving wordt geëvalueerd middels periodieke bacteriekweken van risicooppervlakken/ tastvlakken, bijvoorbeeld met contactplaten en/of veegmonsters.	Paragraaf 3.2.2 Omgevingshygiëne.					
Uitslagen van periodieke bemonstering van de omgeving worden gedocumenteerd (met hierin opgenomen datum en tijd van bemonstering).	Paragraaf 3.2.2 Omgevingshygiëne.					
Omgang met de was						
Bij het hanteren, afvoeren en sorteren van vuile was worden niet-steriele handschoenen gedragen.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Vervuilde was wordt op de plaats waar het gebruikt is, verpakt in een gesloten plastic zak (natte was) of plastic wasmand, en vervolgens naar de waskar met voetbediening op de gang gebracht.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Werkkleding verlaat de praktijk in principe niet, en wordt ter plekke gewassen. Als deze kleding wordt meegegeven aan een professionele wasserij, wordt de kleding in een goed afgesloten plastic zak vervoerd.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Personeel controleert de was voor het wassen op scherpe voorwerpen.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
De schone en vuile was moeten van elkaar gescheiden worden en blijven.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
Omgevingshygiëne						
Omgang met de was						
Vuile was wordt zo mogelijk in de wasmachine gewassen, en vervolgens in de wasdroger op de hoogst mogelijke temperatuur gedroogd.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Herbruikbare kleding uit de isolatieruimte (indien van toepassing), wordt op minimaal 60°C, maar bij voorkeur op 90°C, gewassen, en vervolgens in de droger op de hoogst mogelijke temperatuur gedroogd.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
(Mogelijk) gecontamineerde witte kleding kan eventueel gedurende 10-15 minuten geweekt worden in een oplossing van (geregistreerd) natriumhypochloriet (in de concentratie zoals aangegeven in het gebruiksvorschrift). Daarna kan de kleding in de wasmachine gewassen worden op minimaal 60°C, afhankelijk van het betrokken agens. Bij het wasmiddel kan eveneens natriumhypochloriet worden toegevoegd.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Een schriftelijk protocol voor omgang met de was is aanwezig*.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Het protocol voor omgang met de was wordt nageleefd.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Medisch afval en scherpe materialen						
Veterinair medisch afval wordt met zorg behandeld en verpakt, waarbij morsen of lekkage voorkomen wordt.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Afval wordt gescheiden verzameld als zijnde wel – of niet biologisch gecontamineerd.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Duidelijke instructies voor het (gescheiden) verzamelen van afval hangen op de daarvoor relevante plekken.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
Omgevingshygiëne						
Medisch afval en scherpe materialen						
Scherpe instrumenten worden meteen na gebruik gedeponeerd in een stevige container van lekvrij materiaal.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Containers voor scherpe instrumenten staan in elke daarvoor relevante ruimte.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Verdere handelingen omtrent afval worden verricht volgens wettelijke instructies van de (lokale) autoriteiten.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne. Wetgeving omtrent veterinaire medisch afval (geïdentificeerd als 'specifiek ziekenhuisafval (sza)') staat beschreven in de Wet milieubeheer en de Wet vervoer gevaarlijke stoffen. Tevens in Besluit, Regeling en Reglement melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen ¹¹¹ .					
Ongediertebestrijding						
Voedsel voor dier en/of mens wordt opgeslagen in plastic containers die goed af te sluiten zijn.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Voedselafval of feces wordt meteen verwijderd via goed sluitbare pedaalemmeren.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
De toegang tot gebouwen wordt voor knaagdieren geblokkeerd door middel van bv. roosters of fijnmazig gaas.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Openstaande ramen zijn uitgerust met horrengaas.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Plekken met stilstaand water rondom de praktijk worden zo veel mogelijk beperkt (bijvoorbeeld potten met water, goten waarin water staat).	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
Omgevingshygiëne						
Ongediertebestrijding						
Bij een ongedierteplaag, bijvoorbeeld van ratten of vliegen, worden professionele hulpdiensten ingeschakeld.	Paragraaf 3.2.2. Omgevingshygiëne.					
Instrumentarium						
Reiniging, desinfectie en/of sterilisatie						
Een schriftelijk protocol voor reiniging van niet-kritisch instrumentarium is aanwezig*, met daarin: - welk middel/welke methode wanneer gebruikt wordt; - de frequentie en indicatie van reinigen/desinfecteren; - stappenplan voor uitvoering van de procedure.	Paragraaf 3.2.3. Instrumentarium.					
Een schriftelijk protocol voor reiniging en desinfectie van semi-kritisch instrumentarium is aanwezig*, met daarin: - welk middel/welke methode wanneer gebruikt wordt; - de frequentie en indicatie van reinigen/desinfecteren; - stappenplan voor uitvoering van de procedure.	Paragraaf 3.2.3. Instrumentarium.					
Een schriftelijk protocol voor reiniging, desinfectie en sterilisatie van kritisch instrumentarium is aanwezig*, met daarin: - stappenplan voor uitvoering van de gehele procedure, o.a. gebaseerd op het gebruiksvoorschrift van het desbetreffende apparaat; - instructies voor periodieke controle van de werking van het apparaat.	Paragraaf 3.2.3. Instrumentarium.					
De verschillende protocollen voor reiniging, desinfectie en/of sterilisatie van niet-kritisch, semi-kritisch en kritisch instrumentarium worden nageleefd.	Paragraaf 3.2.3. Instrumentarium.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
Instrumentarium						
Sterilisatie						
Steriliteitsindicatoren voor kwaliteitscontrole zijn opgenomen in elk geautoclaveerd pakket.	Paragraaf 3.2.3. Instrumentarium.					
Alle geautoclaveerde pakketten zijn gemarkeerd met de datum van autoclaveren.	Paragraaf 3.2.3. Instrumentarium.					
VEILIGHEID						
Persoonlijke beschermingsmiddelen						
Handschoenen zijn aanwezig, waaronder: - rubberen (herbruikbaar); - niet-steriel, poedervrij en bij voorkeur van hypoallergeen materiaal (wegwerp); - steriel, poedervrij en bij voorkeur van hypoallergeen materiaal (wegwerp).	Paragraaf 3.3.2. Persoonlijke beschermingsmiddelen.					
Beschermende kleding is aanwezig, waaronder: - jas/schort met korte mouw; - jas/schort met lange mouw; - vochtwerend(e) jas/schort; - overall (wegwerp).	Paragraaf 3.3.2. Persoonlijke beschermingsmiddelen.					
Oogbescherming is aanwezig, waaronder bv.: - beschermende bril; - gelaatscherm (al of niet in combinatie met mondneusmasker); - chirurgisch mondneusmasker met geïntegreerd spat-scherm; - ruimzichtbril (soort ski-/duikbril).	Paragraaf 3.3.2. Persoonlijke beschermingsmiddelen. Wetgeving: Beschermende bril moet voldoen aan de vereiste normen, aangegeven met NEN-EN 166.					
Mondneusmaskers zijn aanwezig, waaronder: - Chirurgisch mondneusmasker; - Ademhalingsbeschermingsmasker (FFP 1, FFP 2 en evt. FFP 3).	Paragraaf 3.3.2. Persoonlijke beschermingsmiddelen.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
VEILIGHEID						
Persoonlijke beschermingsmiddelen						
Van alle persoonlijke beschermingsmiddelen zijn gebruiksvoorschriften aanwezig.	Paragraaf 3.3.2. Persoonlijke beschermingsmiddelen.					
De gebruiksvoorschriften van persoonlijke beschermingsmiddelen worden nageleefd.	Paragraaf 3.3.2. Persoonlijke beschermingsmiddelen.					
Van alle persoonlijke beschermingsmiddelen is beschreven bij welke indicatie deze worden gedragen in het reinigings- en desinfectieplan.	Paragraaf 3.3.2. Persoonlijke beschermingsmiddelen en samenvatting tabel 2.					
Preventie dier-gerelateerd letsel						
Benodigheden voor bescherming (bijvoorbeeld muilkorven in verschillende maten, bijtbestendige handschoenen en vangstokken) zijn aanwezig in elke behandelkamer.	Paragraaf 3.3.3. Preventie dier-gerelateerd letsel.					
Benodigheden voor bescherming worden gebruikt bij twijfel over veiligheid van eigenaar en medewerkers.	Paragraaf 3.3.3. Preventie dier-gerelateerd letsel.					
Een schriftelijk protocol voor hoe te handelen bij een bijt- of krabincident is aanwezig*.	Paragraaf 3.3.3. Preventie dier-gerelateerd letsel.					
Het protocol voor hoe te handelen bij een bijt- of krabincident wordt nageleefd.	Paragraaf 3.3.3. Preventie dier-gerelateerd letsel.					
Bij twijfel over de gezondheid/immuunstatus van de gebeten persoon of infectie(risico), wordt een huisarts geraadpleegd.	Paragraaf 3.3.3. Preventie dier-gerelateerd letsel.					
Contactgegevens van de dichtstbijzijnde huisarts en spoedeisende hulp zijn aanwezig.	Paragraaf 3.3.3. Preventie dier-gerelateerd letsel.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
VEILIGHEID						
Preventie dier-gerelateerd letsel						
Van alle medewerkers op de praktijk is de vaccinatiestatus bekend (tetanus, hepatitis B, rabiës en influenza).	Paragraaf 3.3.3. Preventie dier-gerelateerd letsel.					
BIOSECURITY BIJ CALAMITEITEN						
Een schriftelijk protocol hoe te handelen bij binnenkomst van een patiënt met een infectieus en potentieel zoönotisch agens is aanwezig*.	Hoofdstuk 4 Hygiëne en veiligheid bij calamiteiten.					
Het protocol hoe te handelen bij binnenkomst van een patiënt met een infectieus en potentieel zoönotisch agens wordt nageleefd.	Hoofdstuk 4 Hygiëne en veiligheid bij calamiteiten.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
BIOSECURITY BIJ CALAMITEITEN						
Een lijst van meldingsplichtige ziekten is aanwezig op de praktijk; hiervoor wordt verwezen naar de website van het RIVM ⁷ (gericht op humane infectieziekten/zoönosen) en de website van de NVWA ⁸ (gericht op aangifteplichtige dierziekten).	<p>Hoofdstuk 4 Hygiëne en veiligheid bij calamiteiten.</p> <p>Wetgeving humane infectieziekten/zoönosen: De meldingsplichtige ziekten zijn verdeeld over de groepen A, B1, B2 en C, gebaseerd op de mate waarin dwingende maatregelen opgelegd kunnen worden om de bevolking te beschermen. De groepen A, B1 en B2 zijn opgenomen in de Wet publieke gezondheid. Groep C wordt vastgesteld bij Algemene Maatregel van Bestuur (opgenomen in het Besluit publieke gezondheid).</p> <p>Wetgeving dierziekten: Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's.</p>					
IMPLEMENTATIE: Praktijk-specifiek reinigings- en desinfectieplan						
Het managementteam van de dierenartsenpraktijk heeft een praktijk-specifiek reinigings- en desinfectieplan opgesteld, met daarin opgenomen alle eerder genoemde schriftelijke protocollen*.	Samenvatting deel 3 Implementatie.					

Aanbeveling	Bron	Wordt hieraan voldaan?				Toelichting
		Ja	Deels	Nee	N.v.t.	
IMPLEMENTATIE: Praktijk-specifiek reinigings- en desinfectieplan						
Er is een duidelijke verdeling van taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot de verschillende (schoonmaak-) activiteiten zoals beschreven in het reinigings- en desinfectieplan.	Samenvatting deel 3 Implementatie.					
Eén dierenarts of paraveterinair in de praktijk is eindverantwoordelijke voor de vormgeving en het toezien op het naleven van het reinigings- en desinfectieplan.	Samenvatting deel 3 Implementatie.					
Elke (nieuwe) medewerker van de praktijk heeft in het kader van voorlichting een kopie van het reinigings- en desinfectieplan in bezit; dit wordt gedocumenteerd.	Samenvatting deel 3 Implementatie.					
Het reinigings- en desinfectieplan wordt jaarlijks, of als daar een aanleiding voor is, geëvalueerd en zo nodig aangepast.	Samenvatting deel 3 Implementatie.					
Alle medewerkers houden zich aan het reinigings- en desinfectieplan.	Samenvatting deel 3 Implementatie.					
Het reinigings- en desinfectieplan, evenals andere nuttige bronnen, zijn voor alle medewerkers gemakkelijk toegankelijk (bv. middels geplastificeerde kaarten met stappenplannen op de plaats waar het plan wordt toegepast).	Samenvatting deel 3 Implementatie.					

* Voor alle schriftelijke protocollen geldt dat op het protocol vermeld staan: auteur en revisiedatum. De revisiedatum dient recent genoeg te zijn.